

ZBIÓR
ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH

PEDAGOGIKA.
PRIORYTETOWE OBSZARY
NAUKOWE: OD TEORII DO PRAKTYKI

Lublin

30.05.2016 - 31.05.2016

#1

СБОРНИК
НАУЧНЫХ СТАТЕЙ

ПЕДАГОГИКА.
ПРИОРИТЕТНЫЕ НАУЧНЫЕ
НАПРАВЛЕНИЯ: ОТ ТЕОРИИ К
ПРАКТИКЕ

Люблин

30.05.2016 - 31.05.2016

#1

U.D.C. 37+082

B.B.C. 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Zbiór artykułów naukowych.

Z 40 Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej "Pedagogika. Priorytetowe obszary badawcze: od teorii do praktyki ." (30.05.2016 - 31.05.2016) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. - 140str.

ISBN: 978-83-65207-88-3

Wszelkie prawa zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów. Pisownia oryginalna jest zachowana. Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour». Obowiązkowym jest odniesienie do zbioru.

nakład: 50 egz.

"Diamond trading tour" © Warszawa 2016

ISBN: 978-83-65207-88-3

KOMITET ORGANIZACYJNY:

- W. Okulicz-Kozaryn** (Przewodniczący), dr. hab, MBA, profesor, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
- A. Murza**, (Zastępca Przewodniczącego), MBA, Ukraina;
- E. Azeev**, д.т.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;
- K. Fedorova**, PhD in Political Science, International political scientist, Ukraine.
- P. Bieś-Srokosz**, dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
- A. Горюхов**, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;
- A. Kasprzyk**, dr, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;
- L. Nechaeva**, dr, Instytut PNPУ im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;
- M. Ордынская**, профессор, Южный федеральный университет, Россия;
- V. Подобед**, dr, Belarus;
- S. Seregina**, independent trainer and consultant, Netherlands;
- J. Srokosz**, dr, Uniwersytet Opolski, Polska;
- A. Tsimayeu**, dr, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus;
- J. Turlukowski**, dr, Uniwersytet Warszawski, Polska.

KOMITET NAUKOWY:

- W. Okulicz-Kozaryn** (Przewodniczący), dr. hab, MBA, profesor, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
- В. Куц**, д.т.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;
- J. Kaluža**, dr. hab, profesor, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
- Р. Латыпов**, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;
- J. Rotko**, dr. hab, profesor, Instytut Nauk Prawnych PAN, Polska;
- T. Szulc**, dr. hab, profesor, Uniwersytet Łódzki, Polska;
- E. Чекунова**, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы, Россия.

25. Журавлёв С.А., Крывенда В.С.	94
МОДЕЛИРОВАНИЕ ТРЕНИРОВОЧНОГО ПРОЦЕССА ПОДГОТОВКИ ФУТБОЛИСТА	
26. Колоніна Л.Г.	97
МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ КОНЦЕРТМЕЙСТРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛА- ДАЧІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	
27. Волянский Р.С., Садовой А.В.	100
ПОДГОТОВКА СТАТЕЙ В МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЖУРНАЛЫ. НАПИ- САНИЕ ВВЕДЕНИЯ	
28. Герасимчук В.П.	106
РОЗВИТОК РЕФЛЕКСІЇ В УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	
29. Марков Д.Ф.	110
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ	
30. Мержева Л.Ф.	119
САМОСТІЙНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІН ДИРИГЕНТСЬКО- ХОРОВОГО ЦИКЛУ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗА- ЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	
31. Мітева А. М.	123
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ПЕДАГОГІЧНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У СУЧАСНІЙ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	
32. Хищенко О.О.	128
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЕМ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
33. Шевченко І.В., Паламар Л. О.	132
ЧИТАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У СТАРШОКЛАСНИКІВ	
34. Гордієнко Н.В.	135
КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ПРОВІДНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КОРЕКЦІЙНОГО ПЕДАГОГА	

Мітева Арина Миколаївна
Концертмейстер кафедри теорії і
методики музичної освіти та хореографії
Медітопольський державний педагогічний
університет ім. Б. Хельницького

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ПЕДАГОГІЧНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У СУЧАСНІЙ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Ключові слова: модель педагогічних якостей, духовна культура, педагогічна майстерність.

У сучасній науково-педагогічній літературі підкреслюється, що моделювання все більше стає могутнім перетворюючим засобом педагогічних досліджень. Тому для подальшого дослідження проблеми підготовки майбутніх вчителів музики до професійної самореалізації нами обрано метод моделювання – створення й дослідження моделі. Під останньою розуміється представлена у смислах і практично реалізована система, яка адекватно відбиває предмет дослідження і здатна замінити його так, що вивчення моделі дозволяє отримати нову інформацію про об'єкт [1, с. 20].

Педагогічні навчальні заклади покликані сьогодні не тільки забезпечити формування професійних знань, умінь та навичок майбутнього вчителя, але й створити сприятливі умови для гармонійного розвитку його інтелектуальних, моральних, естетичних якостей. Ці аспекти визначають подальшу наукову рефлексію змісту моделі педагогічних якостей музиканта-педагога, формування яких відбувається у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін та стає предметом гуманітарної експертизи.

Визначальні позиції у становленні особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва має культурне зростання, детерміновано її духовно-ментальною сферою. Духовним стержнем підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва повинна бути ціннісно-мотиваційна домінанта. З цієї метою навчально-виховну роботу необхідно націлити на розвиток культури мислення, почуттів, поведінки особистості, навколо яких знання, уміння й навички перетворюються в духовно-творчу індивідуальність майбутнього вчителя та стають головними константами його педагогічної діяльності.

Значне місце в духовному становленні підростаючого покоління належить вчителям і особливо – учителям гуманітарно-естетичного циклу. Саме їх педагогічна діяльність спрямована на виховання у школярів морально-естетичних ідеалів та почуттів, художньо-естетичних смаків, формування морально-естетичного піднесеного ставлення до навколишнього світу.

Ще однією із важливих складових духовної культури є врахування національних аспектів, що сприяє розкриттю кращих сторін національної культури, виявленню її унікальної самобутності, встановленню природних зв'язків з надбанням інших націй. Усвідомлення і прийняття своєї національності має важливу роль для

виступає інтегративною культурою. Система національного виховання дає невичерпні можливості для професійного розвитку та формування педагогічних якостей майбутнього викладача музичного мистецтва. Зібравши в собі традиційні художньо-образні уявлення, музичні інтонації яскраво передають особливі риси художньої творчості, що говорить про загальнонаціональний тип. Надзвичайно широкі можливості для формування духовної культури майбутнього вчителя мистецтва мають національні традиції в фольклорному мистецтві, різноманітні за сферою контактного побутування, збереження та передачі духовної скарбниці.

Сучасні принципи розвитку та становлення творчої особистості дає можливість формування художньої свідомості на основі інтеграції знань за принципом галузевого взаємодоповнення та усуненням міждисциплінарної відокремленості у викладанні предметів художньо-гуманітарного циклу.

Опора на різноманітні художні інтереси, досягнення "універсальності" освіти не заперечують вибору одного з мистецтв як домінуючого, найбільш значущого для конкретного суб'єкта сприйняття. З усіх видів мистецтва музика більш точніше і яскравіше передає сутність внутрішнього особистісного життя людини. Цінність музичного мистецтва полягає у правдивому відображенні думок, мислень, відчуттів, всього того, що не може бути виражено ні словом, ні будь-яким іншим видом мистецтва.

"Музика приводить у вібрацію саму душу людини: вона діє безпосередньо на організм душі, викликаючи в ній глибокі і найпотаємніші хвилювання.

У процесі становлення особистості майбутнього музиканта важливим є підхід, особлива ситуація, яка створює умови для виявлення індивідуальності, вимагає емоційних переживань, розвиває науку спілкування, спонукає до співпраці. Відомо, що навчально-виховний процес – це, насамперед, взаємопартнерство, взаємовплив. Тому викладач змушений щоразу застосовувати нові нестандартні методи для успішного вирішення проблеми в підготовці, становленні і розвитку свого учня, його обдарованості і індивідуальності. Ця взаємодія вихованця й педагога-професіонала сприяє духовному досягненню сфер музичного мистецтва.

Проблемі дослідження педагогічної майстерності вчителя присвячені наукові праці І.А.Зязюна, який є фундатором цього науково-практичного напрямку в системі середньої та вищої освіти в Україні. І. А. Зязюн розглядає сутність педагогічної майстерності в різних аспектах: як найвищий рівень педагогічної діяльності (характеризуємо якість результату) та як вияв творчої активності особистості педагога (характеризуємо психологічний механізм успішної діяльності). Учений так розкриває сутність цієї педагогічної категорії: "Педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі" [2, с. 30].

Ураховуючи положення досліджень вітчизняних і зарубіжних учених, авторських наукових праць із проблем педагогічної діяльності, І.А.Зязюн розробив критерії майстерності педагога: "Критеріями майстерності педагога є доцільність (за спрямованістю), продуктивність (за результатами), діалогічність (за характером стосунків з учнями), оптимальність (у виборі засобів), творчість (за змістом діяльності)" [2, с. 37]. При цьому у процесі набуття майстерності вченим виокремлено такі рівні: елементарний (наявність окремих якостей професійної діяльності, володіння зна-

ннями); базовий (володіння основами педагогічної майстерності: знання, володіння методикою викладання, гуманістичне спрямування педагогічних дій, позитивні стосунки з учнями, вміння організувати навчально-виховний процес); досконалий (чітка спрямованість дій учителя, їх висока якість, діалогічна взаємодія у спілкуванні, планування власної діяльності на тривалий проміжок часу з орієнтацією на розвиток особистості учня); творчий рівень (ініціативність і творчість у професійній діяльності, самостійне конструювання оригінальних, педагогічно доцільних, прийомів взаємодії, застосування рефлексивного аналізу, сформованість індивідуального стилю професійної діяльності).

На основі педагогічних досліджень І. А. Зязюна ми визначаємо провідні здібності до педагогічної діяльності:

- 1) комунікативність;
- 2) перцептивні здібності;
- 3) динамізм особистості;
- 4) емоційна стабільність;
- 5) оптимістичне прогнозування;
- 6) креативність

У педагогічному словнику В. М. Мадзігон пропонує таке визначення поняття "майстерність": "Майстерність – високе мистецтво в якійсь галузі, вправність у виконанні певного виду діяльності. Майстерність передбачає наявність професійних знань, умінь та навичок... Майстерність є також рисою, яка відрізняє одного працівника від іншого, адже він творить щось неповторне, нестандартне" [3, с.300]. Майстерність, на думку автора, передбачає розвиненість відповідних підструктур та якостей особистості, пов'язаних з такими її діяльними проявами, як операційно-технічні, мотиваційно-потрібні, когнітивні, морально-вольові [3].

На основі аналізу наукових праць інших учених робимо висновок про різноманітність підходів до визначення поняття "педагогічна майстерність". Так, Н.В.Кузьміна та Н.В.Кухарева визначають педагогічну майстерність як "найвищий рівень педагогічної діяльності, який виявляється в тому, що у відведений час педагог досягає оптимальних наслідків" [4, с. 20], Окрім цього, Н.В.Кузьміна визначає майстерність як "володіння професійними знаннями, вміннями і навичками, що дозволяють спеціалісту успішно дослідити ситуацію (об'єкти і умови діяльності), сформулювати професійні задачі, виходячи із ситуації, та успішно їх розв'язувати відповідно до цілей, які поставлені перед наукою чи виробництвом" [5, с. 21- 22].

Н.В. Кузьміна пропонує виділити три рівні діяльності вчителя:

- майстерність відсутня, але деякі компоненти в діяльності вчителя та його особистості обумовлюють можливість її існування;
- про вчителя говорять, що він «гарний вчитель», «майже майстер», але за певними ознаками його не вважають майстром;
- вчителя характеризують як майстра своєї справи [6].

За визначенням А.І.Щербакіна, педагогічна майстерність – це "синтез наукових знань, умінь і навичок методичного мистецтва і особистих якостей учителя" [7, с. 30].

Отже, на основі аналізу наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, які досліджували проблеми педагогічної майстерності, робимо висновок, що педагогічна майстерність – це складна, багатогранна гомоморфна система, яку можна змоделювати

ти з метою її більш глибокого пізнання. "Пізнати об'єкт, – пише І.Б.Новік, – означає змодельовати його" [8, с. 37].

У вузькому розумінні поняття «модельовання» – це специфічний спосіб пізнання, за допомогою якого одна система (об'єкт дослідження) відтворюється в іншій (моделі). Головним завданням модельовання, на думку В.А. Семиченко [9], В. В. Дружиніна [10], є інтеграція, об'єднання функціональної, інформаційної та морфологічної підмоделей на основі усунення виявлених протиріч, класифікації її характерних ознак [10].

Дослідження проблеми становлення і розвитку педагогічної майстерності вчителя навчального закладу в Україні потребує чіткого визначення змістової моделі «педагогічної майстерності», тобто її основних складових, інтеграція яких забезпечує високу результативність праці вчителя.

На основі вивчення різних трактувань поняття "педагогічна майстерність", доцільно розглядати змістову модель педагогічної майстерності, на нашу думку, як такі взаємопов'язані компоненти:

- професійну компетентність (знання педагогіки та вікової психології);
- фахові знання (володіння змістом навчального предмета і методикою його викладання);
- педагогічні здібності (дидактичні, організаторські, комунікативні, науково-пізнавальні);
- педагогічні вміння (уміння організовувати власну педагогічну діяльність, навчально-пізнавальну діяльність учнів; формулювати мету навчання, виховання і розвитку особистості учня);
- творчість педагога (креативність та умови її реалізації у навчально-виховному процесі);
- педагогічний досвід (поглиблення фахових знань, розширення ерудиції, удосконалення методики та технології викладання навчального предмета, сформованість гуманно-демократичного стилю спілкування з учнями у процесі навчання);
- особистісні якості педагога (любов до дітей, доброта, порядність, щирість, толерантність тощо);
- педагогічну техніку (володіння комплексом прийомів, що допомагає вчителю глибше, яскравіше, талановитіше виявити себе і досягти успіхів у навчанні та вихованні) [11].

Тільки майстер, митець може бути справжнім учителем. На це у свій час звертали увагу класики педагогіки Я.-А.Коменський, Й.Песталоцці, А.Дістервег, К.Ушинський, В.Сухомлинський та інші. К.Ушинський писав про те, що «Педагогіка – це не наука, а мистецтво, – найбільше, найскладніше, найвище й найнеобхідніше з мистецтв.» Тому, на наш погляд, доцільно ставити питання не про необхідність посилення уваги до естетичних засад підготовки вчителя музики, а про естетичні основи формування педагогічних якостей та педагогічної майстерності, які є необхідною передумовою професійного, загальнокультурного, духовного розвитку особистості педагога.

Таким чином визначаємо, що у питанні формування педагогічної майстерності вчителя музики існує ряд протиріч: між необхідністю високого естетичного рівня розвитку вчителя і практикою педагогічної підготовки, між знанням закономірностей процесу естетичного виховання й потребою в самостійній естетичній ді-

льність. Отже, педагогічна діяльність учителя музики повинна мати перш за все естетичну спрямованість.

У сучасну школу повинен прийти такий учитель, який володів би не тільки знаннями, але й здатністю виразити себе в творчій педагогічній діяльності. У педагогічних діях учителя повинні виявлятися основні професійно значущі й інтелектуально-естетичні властивості його особистості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Тульчинський Г. Л. Гуманитарная экспертиза как социальная технология / Г.Л. Тульчинський // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности: научное издание / ред.: Г.В. Иванченко, Д.А. Леонтьева. – М.: Смысл, 2006.
2. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: [навчальний посібник для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів] / І.А.Зязюн, Г.М.Сагач. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997.
3. Педагогічний словник / за ред. М.Д. Ярмаченка. – К: Педагогічна думка, 2002. – 516 с.
4. Кузьмина Н. В. Психологическая структура деятельности учителя / Н. В. Кузьмина, Н. В. Кухарева. – Гомель : Гомельск. гос. ун-т, 1976. – 87 с.
5. Кузьмина Н. В. Способность, одаренность и талант учителя / Н. В Кузьмина. – Л. : Знание, 1985. – 86 с.
6. Кузьмина Н.В. Очерки психологии труда учителя. Психологическая структура деятельности учителя и формирование его личности / Н.В.Кузьмина. – Л. : Ленинград. ун-т, 1967. – 183 с.
7. Щербаков А. И. Формирование личности учителя в системе высшего педагогического образования : [автореф. дис. на соиск. учен. степени д-ра пед. наук : 13.00.01 «Общая педагогика и история педагогики»] / А. И. Щербаков. – Л., 1968. – 30 с.
8. Новик И. Б. Вопросы стиля мышления в естествознании / И. Б. Новик. – М. : Просвещение, 1975. – 156 с.
9. Семиченко В.А. Моделювання структури педагогічної діяльності / В.А. Семиченко. – Ялта : НМЦ Надія, 2000. – 76 с.
10. Дружинин В.В. Вопросы военной системотехники / В.В. Дружинин, Д.С. Которов. – М., 1979. – 83 с.
11. Юдин Б.Г. От этической экспертизы к экспертизе гуманитарной / Б.Г. Юдин // Экспертиза в современном мире: от знания к деятельности: научное издание / Ред.: Г.В. Иванченко, Д.А. Леонтьева. – М.: Смысл, 2006. – С. 30-44